

GGY218 Kırsal Ekonomi ve Kırsal Alan Yönetimi

Prof. Dr. Harun TANRIVERMİŞ - Doç. Dr. Yeşim ALİEFENDİOĞLU

Ankara Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Gayrimenkul Geliştirme ve Yönetimi Bölümü

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- **Kırsal alan kavramının tanımı;**
- genel nüfus sayımı,
- hanehalkı işgücü anketi,
- hanehalkı bütçe anketleri,
- genel tarım sayımları ve tarım istatistiklerinde farklı yapılmakta ve verileri derlenen hanelerin kent-kır nitelikleri değişkenlik göstermektedir.
- Nüfus sayımında il ve ilçe merkezleri dışında kalan yerler,
- hanehalkı anketlerinde 20 binden daha az nüfusu olan yerler,
- tarım sayımı ve istatistiklerinde ise bütün köyler ve 5.000'den az nüfusu olan ilçe merkezleri "kırsal alan" olarak değerlendirilir.

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- Yönetmelik açıdan kırsal alan tanımlama:
- şehir ve köy ayrımlarının genellikle idari, siyasal, tarihsel ve kültürel kriterlerden bir veya birkaçına dayandırıldığı görülmektedir.
- 442 Sayılı Köy Kanunu
- 5393 Sayılı Belediye Kanunu gibi.

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- **Fonksiyonel açıdan kırsal alan tanımlama:** bir yerleşmenin şehir sayılmasında nüfus faktörü tek bir ölçütü olamamaktadır. Bunun dışında;
- üretim özelliği (tarımdan tarım dışı alana kadar üretim özellikleri)
- yoğunluk (birim alana düşen nüfus- km² veya ha gibi)
- büyüklük (nüfus hacmi)
- heterojenlik (görünümdeki çeşitlilik olup, arazi kullanma işlevlerinin çeşitliliği ile ölçülür)

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- Kırsal ekonominin son yıllardaki önemli özelliği her bir parçasında yapısal değişikliklerin olmasıdır. 1980'li yıllarda başta OECD ülkeleri olmak üzere pek çok ülkede kırsal ekonomiler bazı sorunlar içermekteydi. Bunlar (OECD, 1988):
- Üretim yapısının global piyasa talebine ayak uyduramaması,
- Yavaş kırsal iş büyümesi ve yüksek işsizlik,
- Kırsal nüfusun azalması ve riskleri,
- İnsan kaynakları gelişiminde süregelen gerilemelerdir.

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- OECD ülkeleri gibi ülkemizde de kırsal bölgelerde sürekli bir nüfus azalması yaşanmaktadır. Demografik göstergeler bu eğilimin devam etmesi halinde yakın bir gelecekte bazı kırsal bölgelerde ekonomik hayatı tehdit edebilecek ölçüde nüfus
- kayıpları olabileceğini göstermektedir. Ancak birçok kırsal bölgede ekonomik yapıda farklı değişiklikler de yaşanmaktadır.

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- **Planlama açısından kırsal alan tanımlama:** belirli bir nüfus yoğunluğu ve idari yapılanma ölçeğinde planlama zorunluluğunun olması.
- **Örnek:** 3194 Sayılı İmar Kanuna göre nüfusu 5.000'i aşan belediyeler ve nüfusu 5.000'den az olsa bile ilçe merkezi belediyeleri
- yol istikamet planlarını yaptırmakta, nüfusu 10.000'i aşan belediyelerle nüfusu 10.000'den az olan il merkez belediyelerinin imar planı ve kanalizasyon yaptırma zorunluluğu gibi.

KIRSAL ALAN KAVRAMI

- Yerleşim alanı ve köy yerleşimleri – Yönetmelik (Md.4):
- **Yerleşik alan:** Belediye ve mücavir alan sınırları içindeki imar plânı bulunmayan mevcut yerleşmelerin (mahalle, köy ve mezralar) müstakbel gelişme alanlarının da içine alan ve sınırları Belediye Meclislerince karara bağlanan alanlar.
- Yerleşme alanı: İmar plânı sınırı içindeki yerleşik ve gelişme alanlarının tümü - imar plânının kapsadığı alan.
- Yerleşme alanı dışı (iskan dışı) alan: Her ölçekteki imar planı sınırı, yerleşik alan sınırı, belediye ve mücavir alan sınırları dışında kalan köy ve mezraların yerleşik alanı ve civarlarının dışında kalan alanlar.